

De Gemeenteraad van Oss
Postbus 5
5340 BA Oss

Ravenstein, 29 maart 2020

Geachte raadsleden,

In brief 'Concept RES bod' van 10 maart 2020 adviseert het college u te besluiten ten aanzien van het concept-bod RES.

In de memo 'Vergaderen in crisistijd' worden insprekers gevraagd vóór maandag 30 maart hun inspreekreactie schriftelijk te doen. Als Stichting Tegenwind Stijbeemden maken wij graag gebruik van de mogelijkheid om in te spreken op agendapunt 5.1a BII Concept bod RES.

Onze inspraakreactie laten wij aansluiten op de onderdelen uit de brief van 10 maart jl. die het college aan u heeft voorgelegd.

Vraag 1.3 | leidende principes regionale samenwerking

U wordt in 1.3 gevraagd in te stemmen met de leidende principes voor regionale samenwerking in de RES Noordoost Brabant. Dit betreft de leidende principes zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3. Leidende principes regio NOB van de rapportage 'Concept-RES regio Noordoost-Brabant' definitieve versie.

Wij verzoeken u niet akkoord te gaan met punt IV. van de leidende principes. Dit principe luidt als volgt: 'Iedereen neemt zijn verantwoordelijkheid in de regio Noordoost-Brabant. **Alle partijen zijn verantwoordelijk** voor de realisatie van de RES-opgave, welke **lokaal en regionaal afgewogen, technisch haalbaar** (lees: aansluitbaar op netwerk uiterlijk in 2030) en **vóór 2025 vergund** zijn.' We verzoeken u met name niet akkoord te gaan en dan met name niet met '**technische haalbaar**' en niet '**vóór 2025 vergund**'. Wij kunnen ons niet voorstellen dat u als gemeenteraad door deze punten 'gedwongen' wilt worden om keuzes te maken die afwijken van eerder door u ingenomen standpunten.

Daarbij verwijzen wij met name naar de keuze die door de overgrote meerderheid van de fracties op 12 december 2020 is gemaakt:

Partijen VDG, D66, Beter Oss en SP hebben aangegeven geen windmolens in Stijbeemden te willen hebben. CDA gaf aan geen windmolens in Stijbeemden te willen hebben tenzij de opgave om veiligheids- en gezondheidsredenen niet is in te vullen in de Lithse polder.

Vraag 1.4 | het afwegingskader als leidraad

U wordt in 1.4 gevraagd in te stemmen met het afwegingskader als leidraad, waarvan gemeenten gebruik kunnen maken, bij het afwegen van hun lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave. Dit betreft het afwegingskader zoals dat is opgenomen in hoofdstuk 5. Afwegingskader als handvat van de rapportage 'Concept-RES regio Noordoost-Brabant' definitieve versie.

Wij verzoeken u niet akkoord te gaan met dit afwegingskader aangezien in de vijf pijlers van dit afwegingskader een aantal essentiële uitgangspunten ontbreken, tenzij u als gemeenteraad besluit de ontbrekende uitgangspunten op te nemen in de **eigen kaders van de gemeente Oss** en deze borgt in beleid.

In de toelichting **5 Pijlers** in voornoemd hoofdstuk 5 wordt deze mogelijkheid nadrukkelijk verwoord. Letterlijk is geschreven *‘De 5 pijlers zijn een hulpmiddel. Lokaal kunnen ook andere aspecten een rol spelen in de te maken keuzes’*.

De ontbrekende uitgangspunten die wij uw vragen op te nemen in het kader en te borgen in beleid, zijn per pijler hieronder opgenomen.

Pijler potentie

Er is aangegeven dat er in Stijbeemden potentie is voor opwekking van energie door windturbines en dat er geen harde belemmeringen zijn (denk aan wet- en regelgeving). Dit is tot uiting gebracht in de kaarten op pagina 24 en 25 van het rapport Afwegingskader landschap. In deze kaarten is het uitgangspunt dat een afstand van circa 450 m tussen windturbines en woningen voldoende is.

Op 12 december 2019 heeft u als gemeenteraad aangegeven dat u, in navolging van hetgeen beleid is in Duitsland, een minimale afstand wenst van 1.000 meter tussen windturbines en woningen. Door dit als uitgangspunt te nemen veranderen de contouren op bovengenoemde pagina's 24 en 25 (die worden aanmerkelijk kleiner). Wij verzoeken u dit in de volgende versie van het rapport Afwegingskader landschap aan te passen. Wij verzoeken u tevens de aanpassing in contouren te laten doorvoeren in de kaart op pagina 38 van het rapport Energieverbruik en opwekpotentie regio Noordoost Brabant. Het resultaat hiervan zal zijn dat Stijbeemden als zoekgebied komt te vervallen.

Pijler landschap

In het Afwegingskader landschap, pagina 19 is aangegeven dat **afstand tussen opstellingen (windparken) 3-5 km** dient te zijn afhankelijk van het type windturbine en het omliggende landschap. Dit uitgangspunt ontbreekt ten onrechte en zonder enige onderbouwing in het afwegingskader.

In bijlage 1 bij deze brief treft u een kaart aan waarin de afstandscirckels van 3 en 5 km ten opzichte van windturbinepark Elzenburg de Geer zijn aangegeven. Daaruit blijkt dat er onvoldoende afstand is tot het potentiële windturbinepark Stijbeemden.

In het Afwegingskader landschap, pagina 21 staat **voorkom ‘insluiting’ van woonkernen**. Dit uitgangspunt ontbreekt ten onrechte en zonder enige onderbouwing in het afwegingskader. Toepassing van dit uitgangspunt betekent dat er geen windturbinepark in Stijbeemden mogelijk is aangezien het dorp Haren dan ingesloten wordt door 2 windturbine parken.

Pijler maatschappelijke acceptatie

Het concept RES bod geeft aan dat het gaat om het betrekken van inwoners, bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties, waardoor de verandering in de leefomgeving door de energietransitie geaccepteerd wordt. In het geval van het initiatief Stijbeemden is er geen dialoog geweest. Er is nooit gevraagd door initiatiefnemers of de gemeente wat de mening van omwonenden is. Er is slechts een inloopbijeenkomst gehouden en eenmalig een bijeenkomst voor een 10-tal omwonenden die onder de windturbines zouden moeten leven. Wij verzoeken u als gemeenteraad duidelijke uitgangspunten op te nemen voor het betrekken van burgers en bedrijven.

Er wordt gesproken over het verdelen van lusten en lasten en lokaal eigenaarschap. Het initiatief in Stijbeemden kent geen van deze kenmerken. Het zijn 5 grondeigenaren en een windpark-exploitant die de lusten hebben. Wij verzoeken u als gemeenteraad om duidelijke afspraken te maken voor het verdelen van lusten en lasten. Verderop in onze inspraakreactie gaan we hier nader op in.

Pijler maatschappelijke kosten en baten

Zoals is aangegeven op pagina 1 van de rapportage 'werkgroep Maatschappelijke Kosten en Baten RES Noordoost-Brabant' heeft de werkgroep MKBA zich als taak gesteld inzicht te geven in de effecten die van invloed kunnen zijn op de (locatie)keuzes rondom grootschalige opwek en dit vertaald naar kaart. Het is bijzonder om te constateren dat de rapportage een document is dat uitsluitend de positieve kanten van duurzame energieopwekking belicht waar een negatief effect direct wordt weggepoetst en als een kans wordt verwoord. Er wordt geen enkel recht gedaan aan de negatieve effecten die er wel degelijk zijn bij het realiseren van grootschalige opwek.

De beschrijving van diverse effecten ontbreekt: denk aan geluidshinder, visuele hinder, hinder als gevolg van laagfrequente trillingen, slagschaduw, landschapsvervuiling, industrialisatie van het landschap, afname van biodiversiteit, effecten op recreatie en toerisme, effect op waarde van woningen. De effecten moeten duidelijk in beeld worden gebracht en in maatschappelijke kosten uitgedrukt, zodat er een duidelijke onderbouwing is van locatiekeuzes.

In de rapportage 'werkgroep Maatschappelijke Kosten en Baten RES Noordoost-Brabant' is wel duidelijk stelling genomen over het plaatsen van windturbines in natuurgebieden. Er is aangegeven dat dit uitgesloten is vanwege ecologische en recreatieve waarden. Blijkbaar is het effect op ecologie helder gekwantificeerd om een duidelijke stellingname te kunnen doen.

Wij verzoeken u als raad om bovengenoemde effecten die van toepassing zijn op mensen even zwaar dan wel zwaarder te laten wegen dan effecten op ecologie. Dit vanuit het perspectief dat de gezondheid van mensen minstens zo belangrijk is dan die van dieren.

Vraag 2 | herkenning in dit concept-bod

Wij verwachten dat u zich als gemeenteraad onvoldoende herkent in dit concept-bod omdat er uitsluitend een akkoord wordt gevraagd op de omvang van de lokale opgave voor 2030 voor Oss van 0,93 PJ (= 0,26 TWh). Er wordt geen richting gegeven aan of keuze gemaakt in de wijze van opwekking (zon of wind), de verdeling tussen opwekking door zon en wind en vooral geen keuze gemaakt ten aanzien van de zoekgebieden. Wij verzoeken de gemeenteraad de volgende keuzes te maken en op te nemen in voorliggend raadsbesluit:

1. Sluit Stijbeemden uit als zoekgebied voor windenergie. Hiermee sluit u aan bij het standpunt dat u in meerderheid heeft genomen op 12 december 2019. U heeft daarvoor extra handvatten in de uitgangspunten zoals bovenstaand bij vraag 1.4 zijn aangegeven (afstand en insluiting).
2. Leg op voorhand en dwingend een verdeling vast in de wijze van opwekking door zonne-energie op land en windenergie. Rekening houdend met de hogere investeringskosten voor zonne-energie valt te denken aan een verdeling zon – wind van 30% - 70%.

NB Uit tabel 4.1 op pagina 48 van het rapport Energieverbruik en opwekpotentie regio Noordoost Brabant blijkt dat er een potentie is van 1,007 PJ aan opwek zon op veld in de gemeente Oss. Daarmee zou de gehele opgave van 0,93 PJ voor Oss aan opwek kunnen worden ingevuld.

Toelichting vanuit het college

De voorliggende vragen (waaronder de bovenstaande) zijn door het college toegelicht. Deze toelichting bevat onder andere de argumenten ter onderbouwing van het advies dat het college aan geeft voor de voorliggende besluiten. Tevens geeft het college een aantal tegenargumenten of risico's aan.

Hieronder is op een aantal van deze punten onze inspraakreactie aangegeven.

Punt 2.1 van *Welke argumenten zijn er voor dit advies?*

Onder punt 2.1 is verwoord dat met het concept-bod de resultaatverplichting voor elke regiogemeente wordt vastgesteld. Voor de gemeente Oss is dat 17% van de regionale opgave, ofwel 0,93 PJ (0,26 TWh). Bij alleen windenergie is aangegeven dat dit door 20-25 windmolens (incl. Elzenburg/de Geer) is in te vullen. In paragraaf 4.3.1 Potentie windenergie van het rapport Energieverbruik en opwekpotentie regio Noordoost Brabant is aangegeven dat voor de berekeningen is uitgegaan van 4 MW per windturbine. Voor windturbine parken die worden gerealiseerd vanaf 2023/2024 wordt als uitgangspunt een geïnstalleerd vermogen van 5,6 MW per turbine. Hiervoor gelden de volgende bronnen:

- De website van ontwikkelaar Renewable Factory. Onder Projecten, Projectontwikkeling Nederland staan een groot aantal projecten met als uitgangspunt een 5,6 MW turbine en operationeel in 2023 of 2024.
- In de rapportage 'werkgroep Maatschappelijke Kosten en Baten RES Noordoost-Brabant' is in tabel 6 op pagina is eveneens sprake van 5,6 MW als mogelijkheid.

De realisatie van de 0,255 TWh (= 17% van 1,5 TWh) is als volgt terug te rekenen naar een aantal windturbines van 5,6 MW. Het aantal vollasturen per jaar is 3000 (zie ook bovengenoemde paragraaf 4.3.1). Het aantal windturbines is dan $255.000 \text{ MWh} / 3.000 \text{ uur} / 5,6 \text{ MW} = 15,2$ windturbines. Afgerond zijn dit er 16 hetgeen beduidend lager is dan genoemd aantal van 20-25. Wij verzoeken u als gemeenteraad bij het genoemd aantal turbines duidelijk aan te geven welk geïnstalleerd vermogen als uitgangspunt is gehanteerd om het aantal te berekenen.

Punt 4.1 van *Welke argumenten zijn er voor dit advies?*

Onder punt 4.1 geeft het college aan: 'Het afwegingskader is een leidraad, waarvan gemeenten gebruik kunnen maken bij het bepalen van hun eigen keuzes voor ieders eigen gebied'.

Wij verzoeken u als gemeenteraad nu al een aantal eigen kaders te formuleren en toe te voegen aan voorliggende raadsbesluit. Wij adviseren u in ieder geval daarin op te nemen:

- De afstand van 3-5 km tussen windturbine parken
- Het voorkomen van 'insluiting'
- De verdeling tussen zon op land en windenergie richtinggevend vast te stellen
- De afstand van minimaal 1 km tussen windturbines en woonhuizen.
- Stijbeemden definitief uit te sluiten als zoekgebied voor windturbines en indien in de energiemix ook wordt gekozen voor wind dan de Lithse Polder juist wel aan te wijzen als zoekgebied voor Windturbines. Dit laatste vanuit het perspectief van clustering van de

opgaven in het kader van de Duurzame Polder en daarmee aan te sluiten bij het zoekgebied dat de gemeente Den Bosch heeft aangewezen.

Punt 1.1 van *Wat zijn tegenargumenten of risico's*

Het college geeft aan dat: *'De verwoording van de afspraken die zijn gemaakt laat her en der meer ruimte voor interpretatie dan wij vanuit Oss wenselijk vinden'*.

Dit is eenvoudig te ondervangen door zelf wel duidelijke keuzes te maken en die onderdeel te maken van het voorliggend besluit. Het betreft keuzes zoals die bovenstaand onder Punt 4.1 zijn aangegeven.

Punt 1.2 van *Wat zijn tegenargumenten of risico's*

Het college geeft aan dat zij de haalbaarheid van 11% energiebesparing als optimistisch inschat.

Uit tabel 4.1 op pagina 48 van het rapport Energieverbruik en opwekpotentie regio Noordoost Brabant blijkt dat de potentie zon op dak (woningen) in de gemeente Oss 0,448 PJ bedraagt. Dat is 48% van de totale opgave voor onze gemeente. Hieruit blijkt dat het besparingspotentieel enorm is.

Wij verzoeken als gemeenteraad aan het college op te leggen dat zij mitigerende maatregelen treft om dit risico weg te nemen en zelfs in een kans om te zetten. Mitigerende maatregelen in de vorm van een onderbouwd plan van aanpak met duidelijke doelstellingen ten aanzien van besparing, hoe deze te verwezenlijken met een duidelijk commitment vanuit de verantwoordelijk wethouder en de ambtelijke organisatie. Tot nu is zo'n plan niet opgesteld en als gevolg daarvan de realisatie van de besparingsopgave zeer vrijblijvend en blijft de zeer grote potentie onbenut.

Punt 1.5 van *Wat zijn tegenargumenten of risico's*

Het college heeft dit punt opgenomen onder *Wat zijn tegenargumenten of risico's*. Wij verzoeken u als gemeenteraad nu al uitgangspunten vast te leggen ten aanzien van de financiële participatie die er met name op gericht zijn te voorkomen dat slechts enkele initiatiefnemers (ontwikkelaars en grondeigenaren) veel geld verdienen aan duurzame energie opwekking. Gezien het feit dat de maatschappelijke kosten met name door burgers en bedrijven worden gedragen heeft u als gemeenteraad een grote verantwoordelijkheid om deze uitgangspunten te formuleren. Het resultaat hiervan is dat financiële participatie een kans is voor burgers bedrijven van onze gemeente. Dit punt is dan als besluit op te nemen onder ***Welke argumenten zijn er voor dit advies.***

Graag vernemen wij uw reactie op ons inspreken in de vorm van voorliggende brief.

Wij wensen u wijsheid in uw besluitvorming gezien het belang van het vraagstuk en de impact op de bewoners en bedrijven van onze gemeente.

Met vriendelijke groet,
Namens Stichting Tegenwind Stijbeemden

Ton Buijink
Voorzitter

Bijlage 1: Afstandscirkels van 3-5 km ten opzichte van windpark Elzenburg/de Geer

Bijlage 1. Afstandscirkels van 3-5 km ten opzichte van windpark Elzenburg/de Geer

